

پلورالیزم دینی از دیدگاه قرآن باطل است

گزارشی کوتاه، از تازه‌ترین جلسه تفسیر مفسر بزرگ زمان، آیت الله العظمی جوادی آملی ...

گزارشی کوتاه، از تازه‌ترین جلسه تفسیر مفسر بزرگ زمان، آیت الله العظمی جوادی آملی
خوب حرف زدن و حرف خوب زدن، دو عنصر محوری جدال احسن

حضرت آیت الله العظمی عبدالله جوادی آملی پیش از ظهر سه‌شنبه 5 دی‌ماه در مسجد اعظم در ادامه تفسیر سوره مبارکه عنکبوت گفت:

آیت الله العظمی عبدالله جوادی آملی در این جلسه با تأکید بر بطلان پلورالیزم از دیدگاه قرآن اظهار داشت: خداوند در این آیات بعد از جریان توحید، قصص انبیا را نقل کرده است، یعنی جریان حضرت نوح، حضرت ابراهیم، حضرت لوط، حضرت شعیب و وجود مبارک حضرت موسی(ع)، بعد فرمود بالاخره مردم یک خدا دارند و یک معاد و صراط مستقیم راهی است بین مبدأ و معاد که متعدد و بیش از یکی نیست و همه انبیا در این صراط هستند و شُعب فرعی این صراط که منهای و شیره و شریعت نام دارد برای هر ملت و نَحلتی در هر عصری فرق می‌کند.

وی با اشاره به آیه 62 سوره بقره «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّالِحِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلْ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» اظهار داشت: گاهی برای جریان پلورالیزم، کثرت‌گرایی و تعددگرایی به این آیه استشهد می‌کنند، خداوند در این آیه می‌فرماید: این چهار گروه یعنی مؤمنین، یهودی‌ها، ترسایان و صابئان، که موحدند اصل وحی و نبوت را قبول دارند، بعد بدون «واو» عاطفه جمع‌بندی می‌کند و می‌فرماید کسی که به خدا ایمان داشته باشد، به معاد ایمان داشته باشد و عمل صالح انجام دهد، پس نزد پروردگار اجرشان را خواهند داشت.

این مفسر قرآن ادامه داد: بعضی به این آیه تمسک کردند که کثرت‌گرایی، تعدد صراط حق است در حالی که در همان آیه 135 سوره مبارکه بقره به بعد بیان کرد که اصل اول یعنی ایمان به خدا، اصل دوم یعنی ایمان به قیامت، اما اصل سوم یعنی چه؟ عمل صالح یعنی چه؟ عمل صالح در فرهنگ قرآن عبارت از عملی است که مطابق با حجت عصر باشد.

وی در توضیح لزوم تطابق عمل صالح با دستورات حجت عصر، گفت: اگر عمل مطابق با حجت عصر نبود صالح نیست، نماز با همه فضیلتی که دارد اگر الآن به طرف قدس خوانده شود عمل صالحی نیست بلکه عملی صالح است که مطابق با دستور پیغمبر آن عصر باشد پس این‌چنین نیست که اگر کسی برابر دین، منهای و شریعت منسوخ عمل کرد عملش، عمل صالح باشد.

آیت الله جوادی آملی همچنین در بیان معنای تعدد صراط اظهار داشت: تعدد صراط معنایش این است که در عصر هر پیامبری آن حجت بالفعل، صراط است اما در عصر خاتم (عج) تنها یک دین حق است.

وی در ادامه، به جدال احسن پرداخت و گفت: جدال احسن دو عنصر محوری خوب حرف زدن و حرف خوب زدن را دارد، خوب حرف زدن آن است که فرمود «فَقُولُوا لَهُ قَوْلًا لَيْسَ» و حرف خوب زدن همان «وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا» است، خوب حرف زدن رعایت کردن آداب فصاحت، بلاغت، نکات ادبی و ادب است، حرف خوب زدن با برهان حرف گفتن است.

گفت‌وگوی دینی دستور جلسه‌ای می‌خواهد

وی افزود: سوره کافرون در آیه «لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِلّٰهِ دِينٌ» گفت‌وگوی دینی است، گفت‌وگوی دینی دستور جلسه‌ای می‌خواهد، این‌که حکم تورات و انجیل اصیل با قرآن یکی است، خدای ما یکی است، ما و شما منقاد این خداوند هستیم؛ نه این‌که طرفین از ابتدا این امور را پذیرفته باشند دیگر نیاز به جدال نیست؛ دستور جلسه سامان‌پذیر است، انسان گفت‌وگو می‌کند یا به نتیجه می‌رسد یا به نتیجه‌ای نمی‌رسد، این دستور جلسه به غیر از پیشنهاد کفایت مذاکرات است، به غیر از این است که بگوییم باید به این امور ایمان بیاورید بلکه گفت‌وگو می‌کنیم تا «فَالَّذِينَ آمَنُوا أَتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَوْمَئِذٍ» بنا نیست که همه در یک گفت‌وگو ایمان بیاورند.

باذن خدا، پیامبر(ص) و اهل‌بیت(ع) بر عالم تسلط دارند

مفسر برجسته قرآن کریم با اشاره به آیه «وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ» بیان داشت:

همان‌طور که بدن هرکسی در اختیار خود اوست به اذن خدا، روح سلطان بدن است، آن ولی‌الله که جان‌جانان است نسبت به کل نظام این‌طور است، این نظام به منزله بدن اوست، هر عضوی از اعضای این جهان را به اذن مدیر کل و رب کل بخواهد حرکت می‌دهد، امیرالمؤمنین در خطبه قاصعه ماجرای آن درختی که به اذن پیامبر(ص) جابه‌جا شد را بیان کرد، نفس انسان کامل نسبت به قلمرو رسالتش نسبت به جهان باذن الله مانند نفس است نسبت به بدن، این‌چنین نیست که بدن در اختیار ما باشد چه خدا

بخواهد چه نخواهد؛ باذن خدا نفس پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) که جان جانان عالم هستند در عالم تسلط دارند.

منظور از

&171#؛ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ»

وی با قرائت آیه &171#؛ قُلْ كَفَى بِاللّٰهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ» اظهار داشت: دیگر چه معجزه‌ای می‌خواهید، معجزه‌ای آوردیم که زمین و زمان نمی‌شناسد، اگر می‌توانید مثل این بیاورید، زمخشری آیه 52 سوره عنکبوت را این طور معنا کرده است که ما حجت خود را ابلاغ کردیم و خدا شاهد است که من وظیفه خود را انجام دادم، اما این مطلب با سیاق آیات متفاوت است، بلکه به این معنا است خدا شهادت داد که من از طرف او هستم برای این که امضا و پیام او دست من است، &171#؛ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ» معنای شهیدا این نیست که خدا می‌داند من پیامبر هستم، این که احتجاج نشد، این شهادت به معنای علم نیست به معنای گواهی است، بگو خدا گواهی داد که من از طرف او هستم برای این که کتاب او دست من است.

چرا موسی(ع) علاوه بر بینات،

معجزه هم آورد

آیت‌الله جوادی آملی اظهار داشت: به پیامبر(ص) می‌گوید خدا عالم آسمان‌ها و زمین است و نامه خود را به دست من داده است، علم چیز دیگر است و تصمیم چیز دیگر است، جزم و نیت - اراده و نیت داریم و متولی اینها که انگیزه است، اندیشه هم داریم که مسئول آن دیگر است، اگر کسی عالم عادل باشد بین دستگاه عزم و جزم جمع می‌کند، انکار مال عقل عملی است، برای همین حضرت موسی(ع) برای فرعون علاوه بر بینات، معجزه هم آورد، مشکل برخی علم نیست، مشکل این است که این هوس آن اراده و نیت را در اختیار گرفته است، آن گاه خوب مقاله می‌نویسند و خوب حرف می‌زنند اما نمی‌توانند عمل کنند، چون اسیر هوای نفس است.

ما در برابر حوادث این دنیا حیرت زده‌ایم،

چه برسد به ابد

وی با اشاره به آیه &171#؛ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْ اَنَّ اَجَلَ مَسْمٰى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَعَثَةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ» ابراز داشت: عذاب حساب و کتابی دارد، مادامی که در حضور پیامبر(ص) هستند عذاب استتصال نمی‌آید، کل عالم نسبت به قیامت قابل قیاس نیست، &171#؛ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ»، ما در برابر حوادث این دنیا حیرت زده‌ایم، چه برسد به ابد، ما در برابر حوادث راه شیری و ستارگان مانده‌ایم و نمی‌توانیم آن را تبیین کنیم، نسبت به ابد چه عجله‌ای داریم، نسبت به عذاب دنیا عجله می‌کنند حرفشان بیخود است، اگر نسبت به عذاب آخرت عجله می‌کنند، آنها اکنون در عذاب هستند اما نمی‌فهمند، هر چیزی حساب و کتابی دارد &171#؛ وَلَوْ اَنَّ اَجَلَ مَسْمٰى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ» این که عذاب خدا دفعتاً می‌آید &171#؛ فَتَنَّبَهُمْ»، و مبهوت می‌شوند، وقتی عذاب بیاید اینها مبهوت می‌شوند.

قیامت ظرف ظهور جهنم است،

نه ظرف حدوث جهنم

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم خاطرنشان کرد: آیاتی که اشاره به محیط بودن جهنم نسبت به کافرین است، دو صنف است، اول این که مقید است مانند آیه محل بحث، اما آیات دیگر مقید نیست مانند &171#؛ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيٓطَةٌ بِالْكَافِرِيْنَ»، اکنون جهنم محیط به کافران است، قیامت ظرف ظهور این جهنم است، نه ظرف حدوث جهنم، این که فرمود &171#؛ وَالْاَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلّٰهِ» به این معنا نیست که امروز کار با خداوند نیست، بلکه قیامت عرصه ظهور این مطلب است؛ فردا معلوم می‌شود، &171#؛ يَطْوِفُونَ فِيْهَا وَبَيْنَ حَمِيْمٍ اَنْ» این کسی که کارش رباخواری است، این طور نیست که اکنون در روح و ریحان باشد و فردا او را ببرند جهنم، باطن گناه عذاب است، باطن گناه جهنم است.

منظور از &171#؛ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ»

به گزارش رسا، وی با قرائت آیه &171#؛ يَوْمَ يَعْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوْقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ» ابراز داشت: &171#؛ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ» درباره عذاب دنیایی است اما کی ظاهر می‌شود، در قیامت: &171#؛ يَوْمَ يَعْشَاهُمْ الْعَذَابُ» این که فرمود &171#؛ فِيْ عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ» برای این که این تنورها آماده شود داغ می‌کنند و درش را می‌گذارند، جهنم به صورت یک اتاق ترسیم شده است، در جهنم را هم می‌بندند که کسی بیرون نیاید، اما در بهشت باز است که باز بودن در، خود نعمت و آزادی است، نه بیگانه مجاز است که به بهشت برود نه آشنا می‌تواند بیاید اما درباره دوزخیان در جهنم را می‌بندند، &171#؛ فِيْ عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ»، یک بند سرتاسری می‌گذارند که امکان باز شدن آن وجود ندارد گاه یک در را قفل می‌کنند، اما گاه یک بند و قفل سرتاسری به آن می‌زنند.